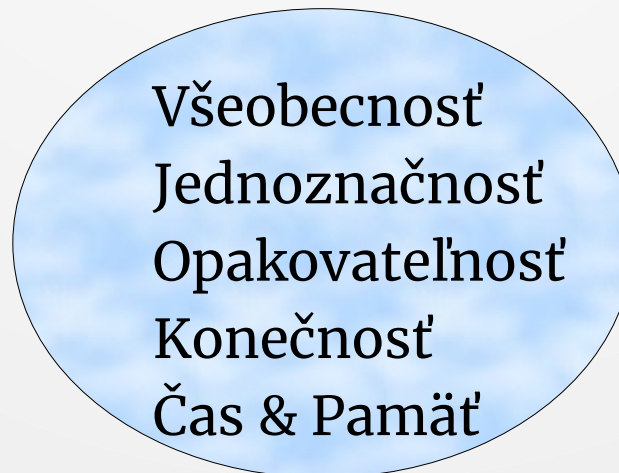
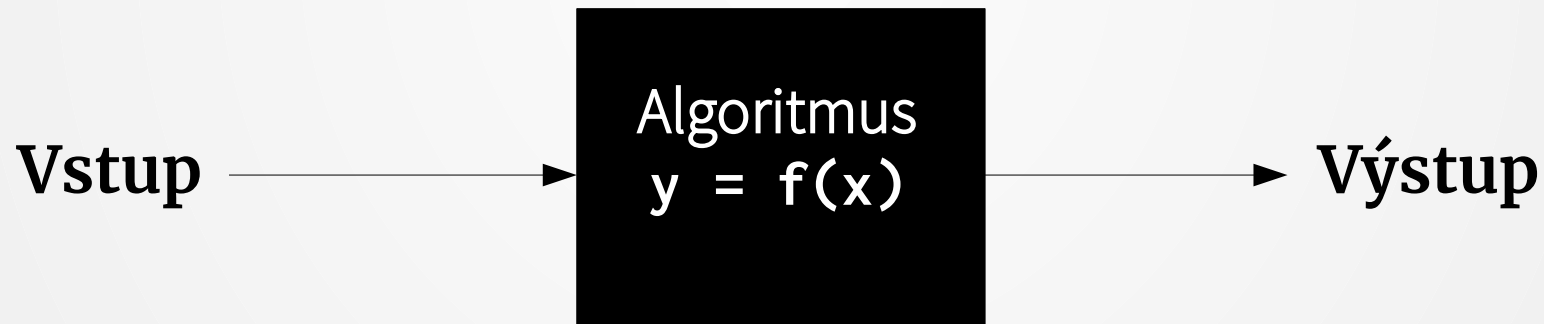

Algoritmické myslenie

Miroslav Hájek

Algoritmus

- Presný postup krokov pri riešení problému – pravidlá
- Tvorí nové z existujúceho

Riešenie problémov

1. Porozumenie

*„If you can't explain something in simple terms,
you don't understand it.”*

—Richard Feynman

2. Plán

Ako z X vytvorím Y?

3. Rozdeľuj a panuj

Pospájanie podproblémov

4. Sebareflexia

Overenie fungovania v rôznych situáciach.

Prvopočiatky postupov

Antické Grécko (~300 p.n.l.)

- **Eratostenovo sito**

- hľadanie všetkých prvočísel menších ako nejaké číslo

- 1.) Vytvor zoznam po sebe idúcich čísel 2 až n : $(2, 3, 4, 5, \dots, n)$
- 2.) Prvé ešte nevyčiarknuté číslo nechaj a vyčiarkni všetky jeho násobky.
- 3.) Ak existuje, posuň sa na prvé nevyčiarknuté číslo, potom opakuj krok 2.
- 4.) Ak sa nedá už nič vyčiarknúť, zoznam obsahuje len prvočísla. Koniec.

- **Euklidov algoritmus**

- výpočet najväčšieho spoločného deliteľa (NSD) dvoch čísel
 - $\text{NSD}(a, b)$ je $\text{NSD}(b, a \bmod b)$, kým $b > 0$

Dopad algebry - „Algorism“

- Muḥammad ibn Mūsā al-Khwārizmī (Perzia, 820 n.l.)
- *Počítanie s hindsko – arabskou číselnou sústavou za použitia pravidiel*
- Výpočty koreňov rovníc metódami doplňovania a vyvažovania

$$x^2 + 14 = x + 5$$

$$x^2 + 9 = x$$

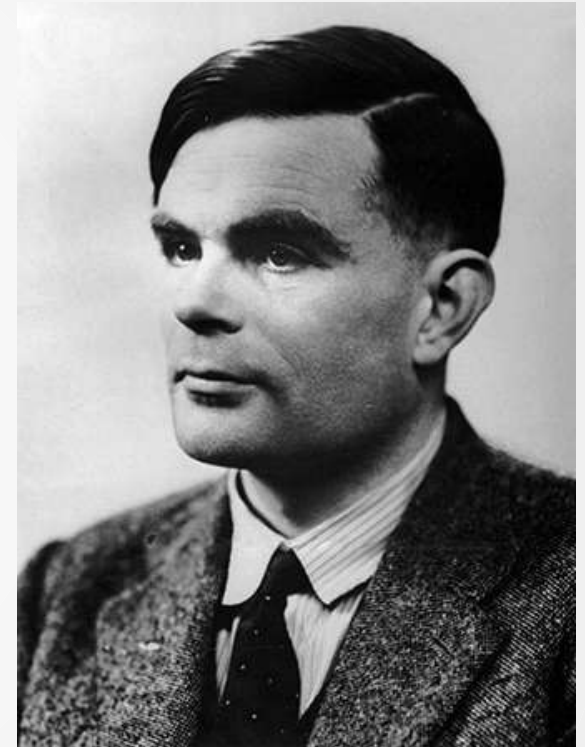

Logika ako základ matematiky

- **David Hilbert** – *Entscheidungsproblem* (1928) – rozhodovací problém
- Algoritmus, ktorý rozhodne, či je dané tvrdenie dokázateľné z axiémov podľa pravidiel logiky.
- Dokázať, že všetky pravdivé matematické tvrdenia môžu byť dokázané – **úplnosť matematiky**
- Dokázať, že len pravdivé matematické tvrdenia môžu byť dokázané – **konzistenciu matematiky**
- Dokázať existenciu rozhodovacieho postupu na rozhodnutie o pravde alebo nepravde akejkoľvek matematickej teórie – **rozhodnosť matematiky**

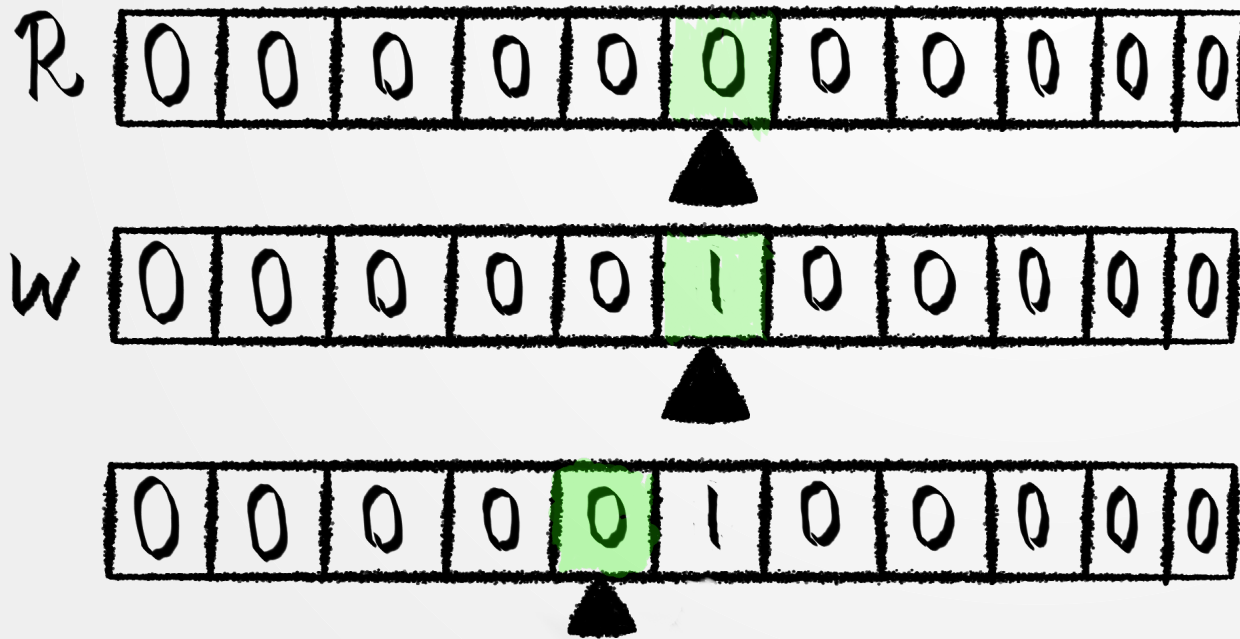
Úsvit výpočtovej techniky

- **Kurt Gödel** – Gödelove vety o neúplnosti logických systémov
- **Alonzo Church** – λ -kalkul
- **Alan Turing** – univerzálny Turingov stroj (1936)
- O efektívnej vypočítateľnosti a vyvrátení rozhodovacieho problému

Turingov stroj

- Teoretický abstraktný model fungovania všetkých počítačov
- [Páska, Hlava] – [Stav, Tabuľka inštrukcií], Abeceda
- 3 - stavový Busy Beaver – Čítaj, Zapiš, Posuň, Další stav

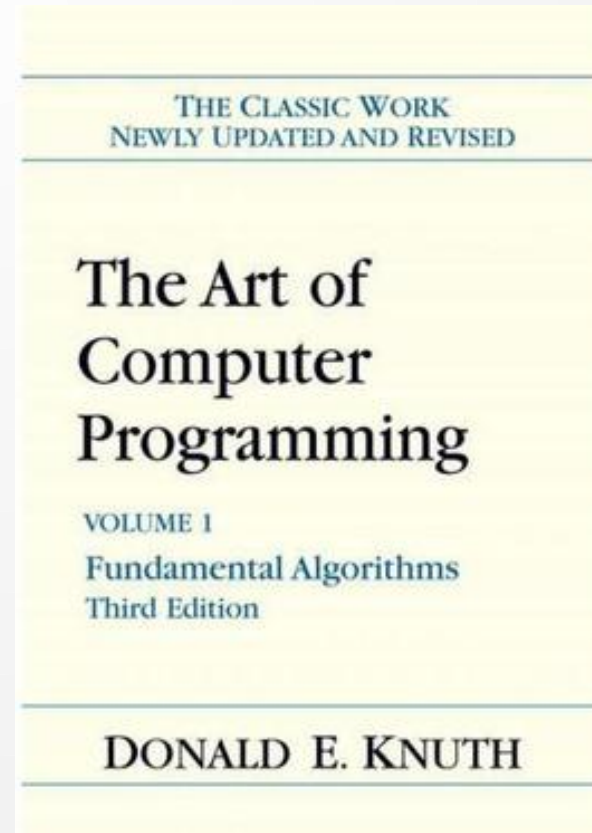
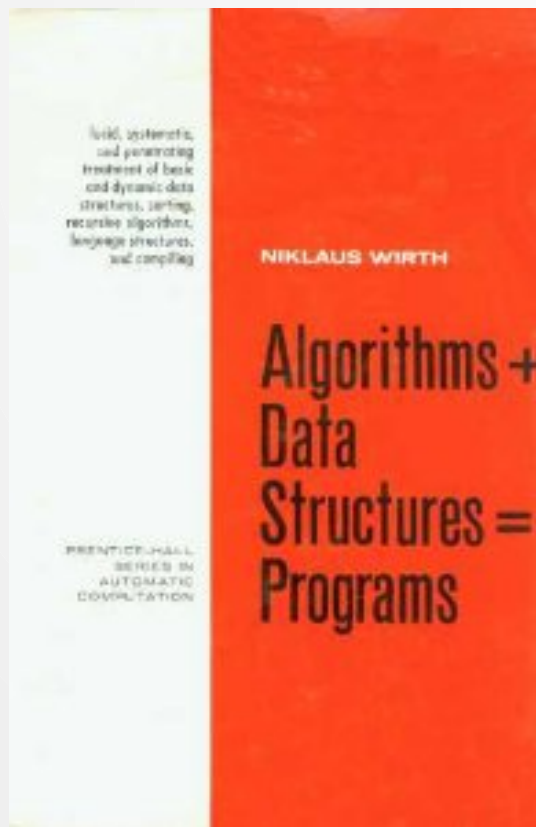

Inštrukcie

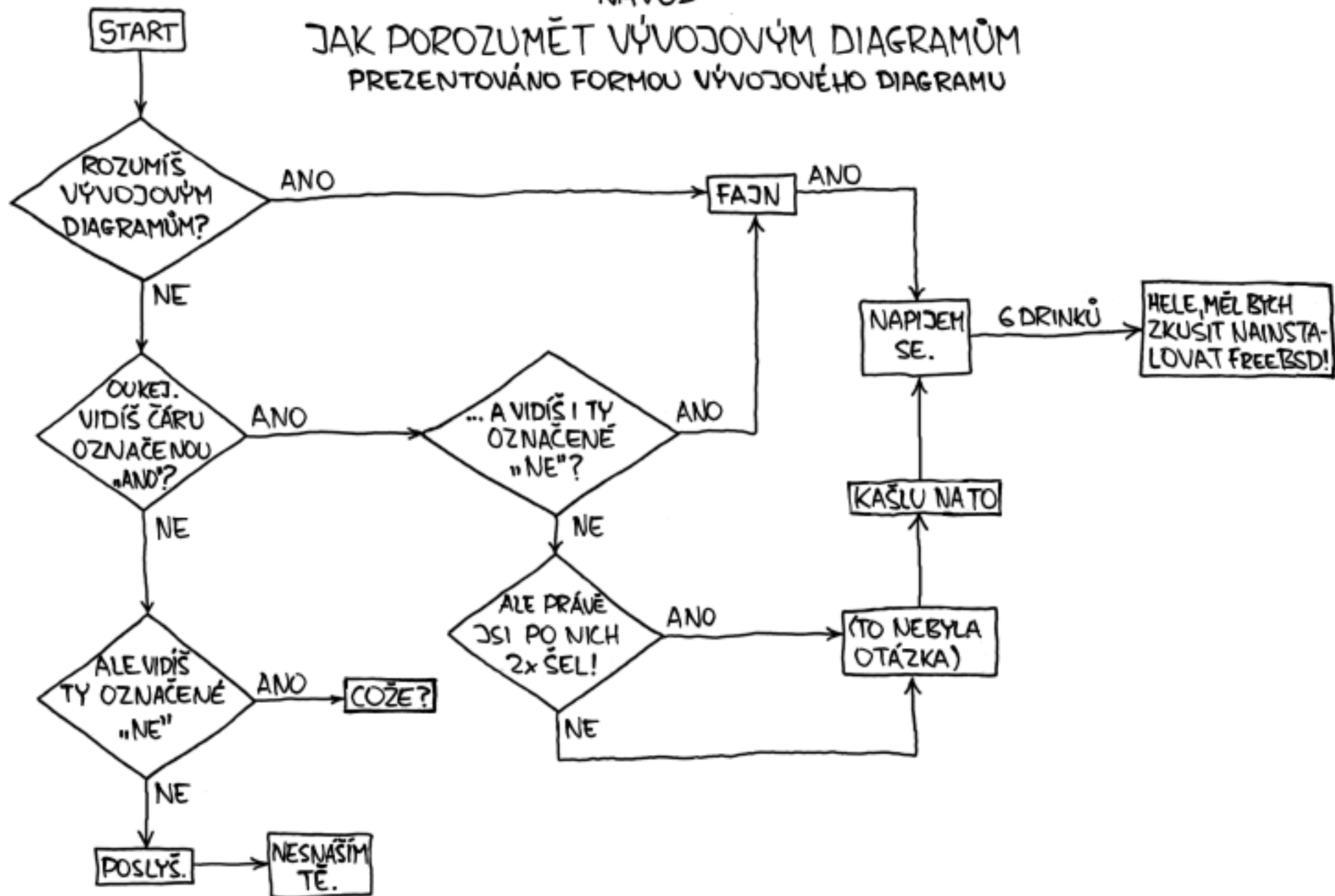
R	W	M	J
0	1	0	0
1	0	1	0

Dáta & Algoritmy

- Neoddeliteľná dvojica – jedno závisí a ovplyvňuje druhé
- **Kuchyňa:** ingrediencie (*dáta*), recept (*algoritmus*)
- **Majstrovanie:** materiál (*dáta*), návod (*algoritmus*)

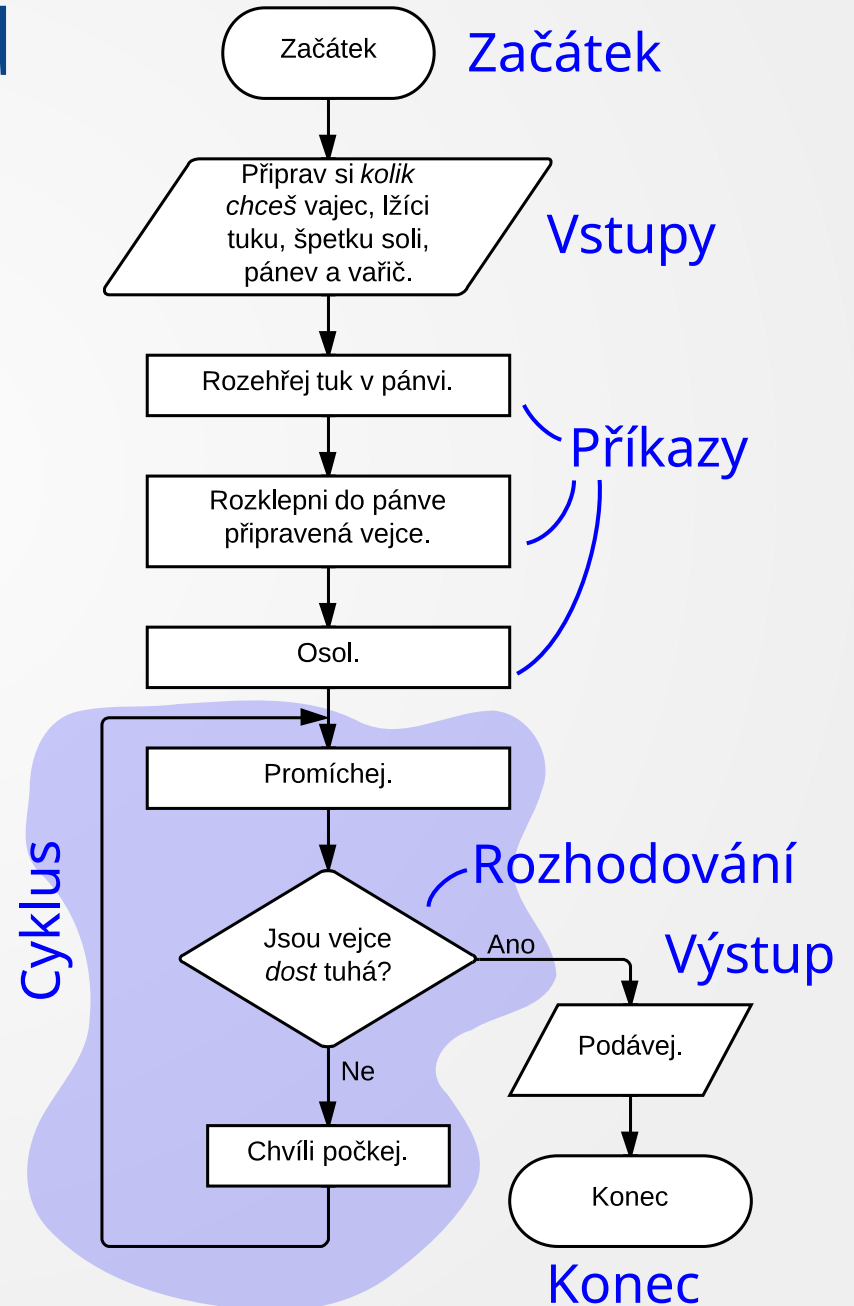
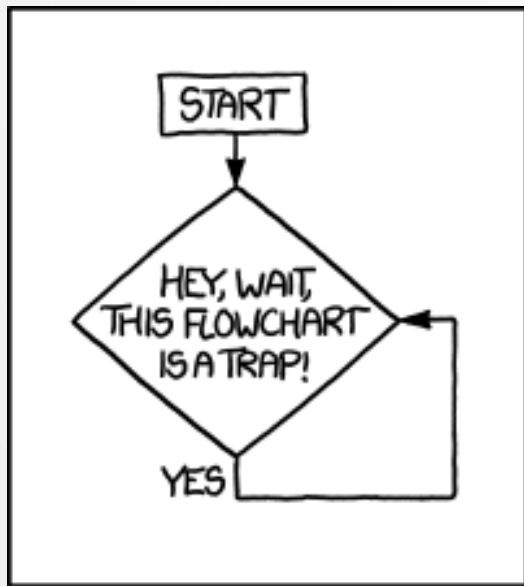

NÁVOD JAK POROZUMĚT VÝVOJOVÝM DIAGRAMŮM PREZENTOVÁNO FORMOU VÝVOJOVÉHO DIAGRAMU

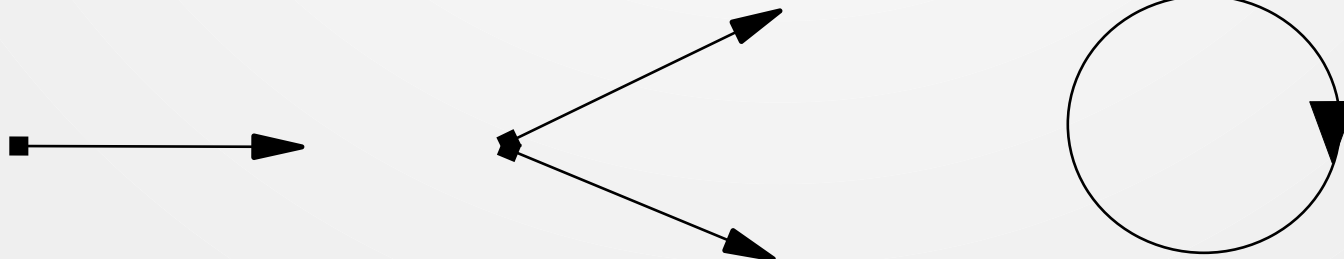
Varíme praženicu

- Vývojový diagram
 - spôsob zápisu algoritmu

Prvky algoritmu

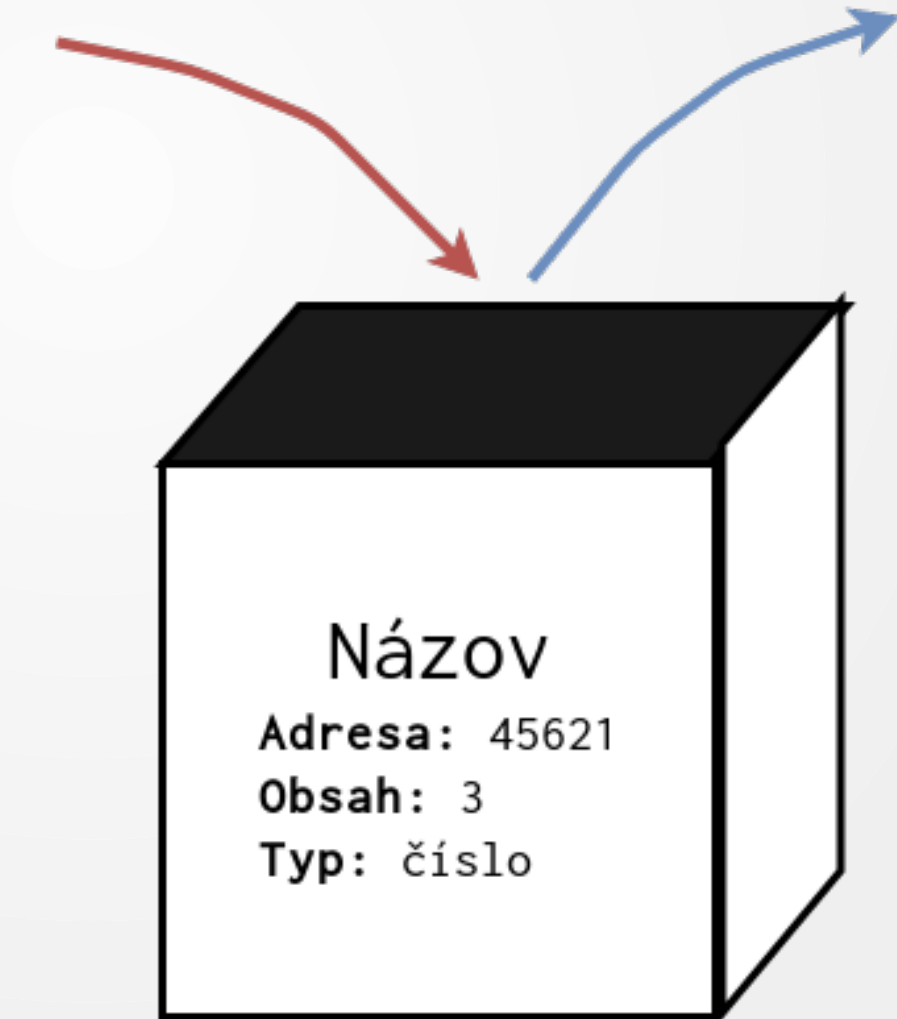
- Pri štrukturovanom programovaní:
- 3 pravidlá na vytvorenie postupov zo základných pokynov
- *Ciel': Nerobiť veci zbytočne viackrát!*
- **Sekvencia** – Prv rob toto, potom to.
- **Výber** (Podmienky) – AK je-pravda POTOM to INAK ono
- **Opakovanie** (Cykly) – KÝM je-pravda ROB toto

Premenné

- Spôsob ukladania údajov v pamäti počítača – „Pomenovanie adresy“
- Operácie:
 - Zapiš (Vlož)
 - Čítaj (Vyber)

0	00000000
1	00000001
2	00000011
3	00000011
4	00000100
5	00000100
6	00000101
7	00000110
8	00000110
9	00000111
10	00001000
11	00001010
12	00001010

Dátový typ premenných

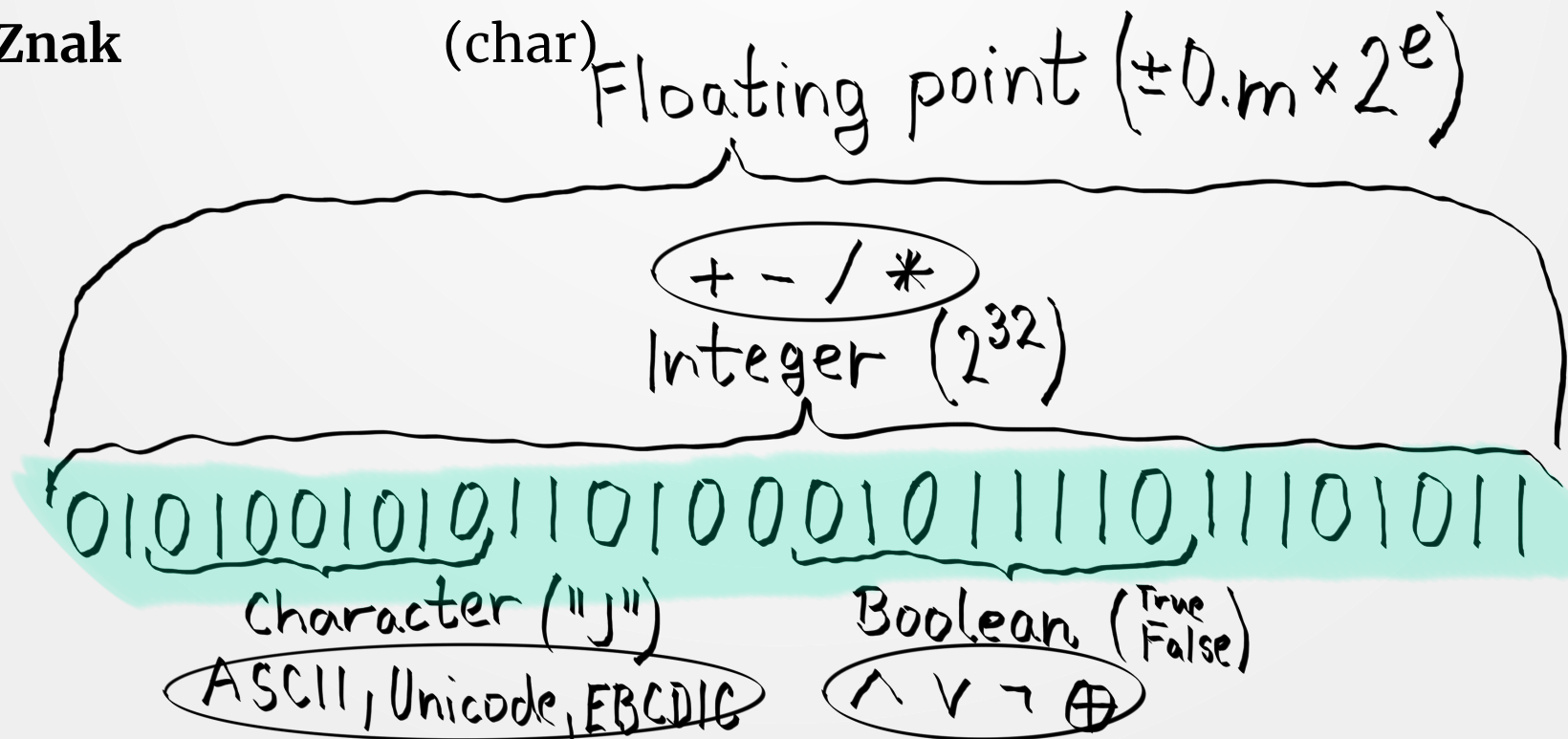
- Určuje ako máme porozumieť binárnej sekvencii v pamäti

Pravdivostný typ (bool)

Celé číslo (int)

Reálne číslo (real, float)

Znak (char)

Dátové štruktúry

- Zlučujú existujúce typy pod nový dátový typ, ktorý popisuje komplexnejší jav

„Volám sa TEXT“

Reťazec – pole znakov (str)

Type of Array

key	value
0	Car
1	Bicycle
2	Truck
3	Motorcycle
4	Bus

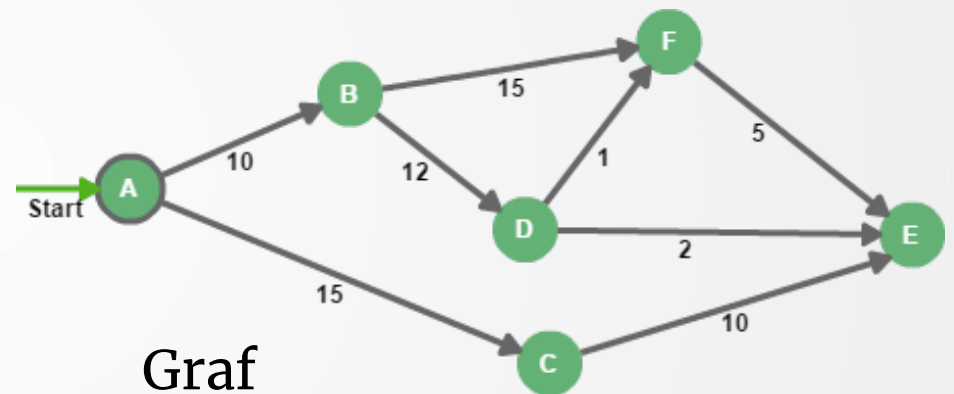
Indexed Array

Pole (Zoznam)

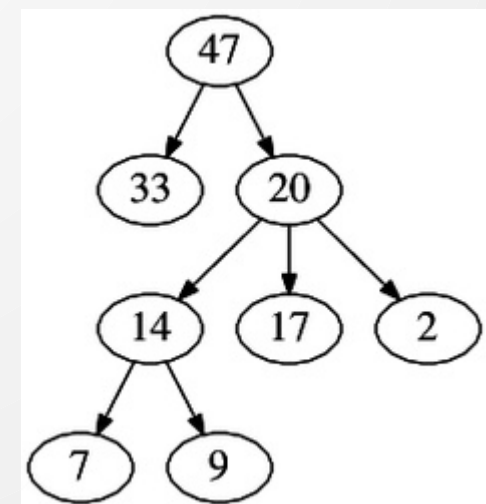
key	value
id	786
pass	123
role	admin
active	1
level	1

Associative Array

Asociatívne pole
(Hashovacia tabuľka)

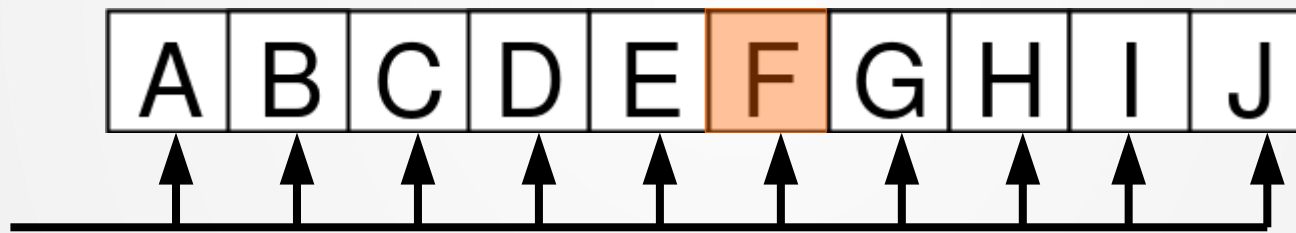

Strom

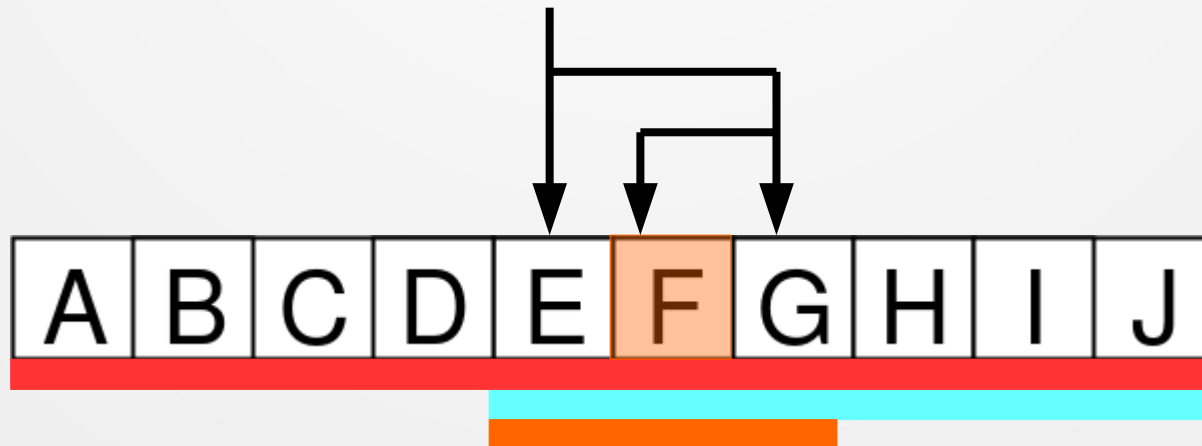

Hľadanie v slovníku

- Dôležitá vlastnosť dát: abecedné poradie -> vhodný algoritmus
- Spôsoby:
- **Lineárne** – $O(n)$ – posupne

- **Binárne** – $O(\log n)$ – polovicu z polovice atď.

Desiatkové na binárne číslo

- **Vstup:** Kladné celé číslo *dec* v desiatkovej sústave
- **Výstup:** Reťazec *bin* predstavujúci binárny zápis čísla

`bin ← ""`

kým `dec > 0`, **rob:**

`cifra ← znak(dec mod 2)`

`bin ← bin + cifra`

`dec ← dec div 2`

výsledok `bin`

`118(10) = 1110110(2)`

`118 : 2 = 59 zv. 0`

`59 : 2 = 29 zv. 1`

`29 : 2 = 14 zv. 1`

`14 : 2 = 7 zv. 0`

`7 : 2 = 3 zv. 1`

`3 : 2 = 1 zv. 1`

`1 : 2 = 0 zv. 1`

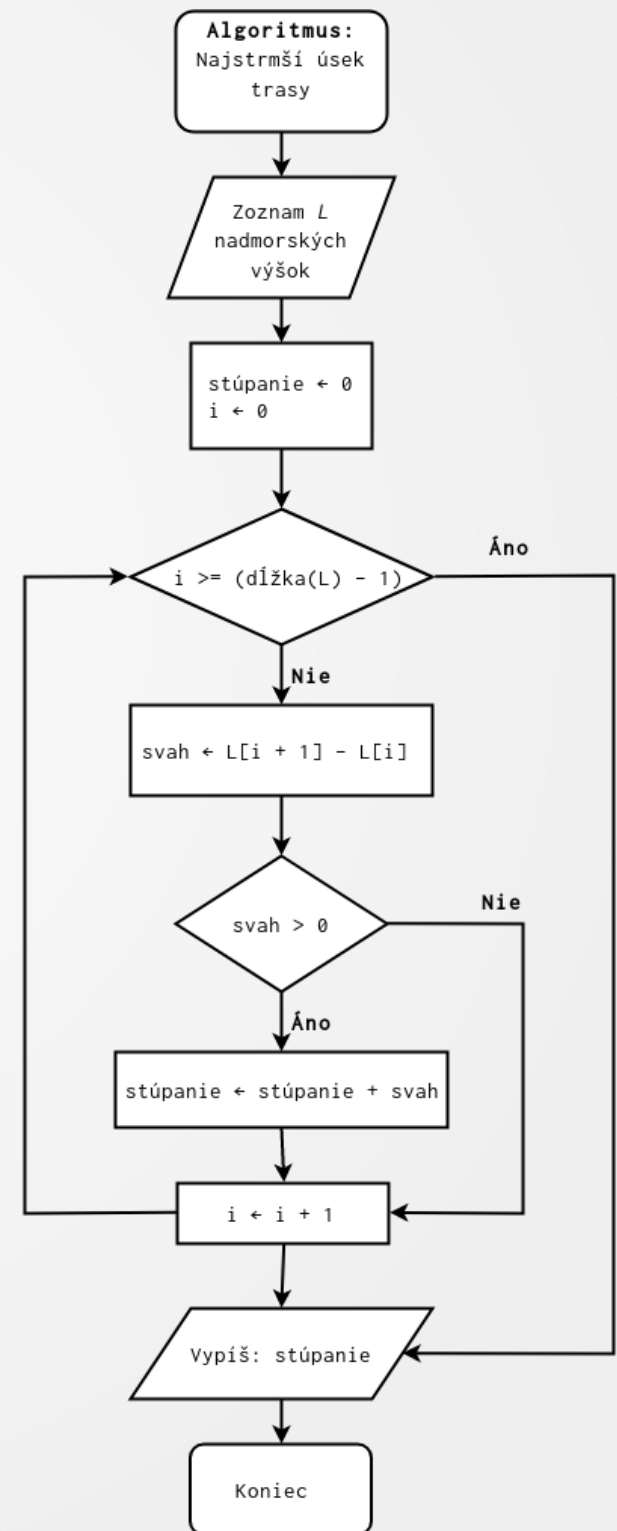
Stúpanie na trase

- **Vstup:** Zoznam L nadmorských výšok na trase v rovnomerných vzdialenostiach
- **Výstup:** Číslo – súčet stúpaní na trase

stúpanie $\leftarrow 0$

pre $i \leftarrow 0$ **po** $\text{dĺžka}(L) - 1$ **rob:**
 $\text{svah} \leftarrow L[i + 1] - L[i]$
 ak $\text{svah} > 0$, **potom:**
 $\text{stúpanie} \leftarrow \text{stúpanie} + \text{svah}$

výsledok stúpanie

Najpoužívanéjšie algoritmy

- Triedenie
- Fourierová transformácia (FFT) – časový na frekvenčný signál
- Dijkstrov algoritmus – navigácia, siete
- RSA, AES – šifrovanie
- Secure Hash Algorithm (SHA)
- Proporcionálny, Integračný a Derivačný regulátor – samokorekcia
- Generátor pseudonáhodných čísel – Mersenne twister
- Kompresia dát – zip, mp3, jpeg, h264
- Násobenie matíc – grafika, neurónové siete

<https://mzucker.github.io/2016/09/20/noteshrink.html>

https://medium.com/@_marcos_otero/the-real-10-algorithms-that-dominate-our-world-e95fa9f16c04

Vztah: Stroj - Človek

*„Let us change our traditional attitude to the construction of programs: Instead of imagining that our main task is to **instruct a computer** what to do, let us concentrate rather on **explaining to human beings** what we want a computer to do.“*

— Donald Knuth

*„How do we convince people that in programming **simplicity and clarity** —in short: what mathematicians call "**elegance**"— are not a dispensable luxury, but a crucial matter that decides between success and failure?“*

— Edsger Dijkstra

*„The psychological profiling [of a programmer] is mostly the ability to **shift levels of abstraction**, from low level to high level. To see something in the small and to see something in the large.“*

— Donald Knuth

Program(ovanie)

- strojovo čitateľný a vykonateľný popis uskutočňujúci algoritmus

```
int gcd(int a, int b)
{
    while (b > 0) {
        int t = b;
        b = a % b;
        a = t;
    }
    return a;
}
```

Prekladač

0:	LDA	[b]
1:	JZ	9
2:	STA	[t]
3:	LDA	[a]
4:	MOD	[b]
5:	STA	[b]
6:	LDA	[t]
7:	STA	[a]
8:	JMP	0
9:	OUT	[a]
10:	HLT	
11:	/a	
12:	/b	
13:	/t	

Adresa, Inštrukcia, Dáta

0000	0001	1101
0001	0011	1001
0010	0010	1101
0011	0001	1011
0100	0110	1100
0101	0011	1100
0110	0001	1101
0111	0011	1011
1000	0100	0000
1001	0101	1011
1010	1111	0000
1011	0000	0000
1100	0000	0000
1101	0000	0000

Počítač
(Elektrické obvody)

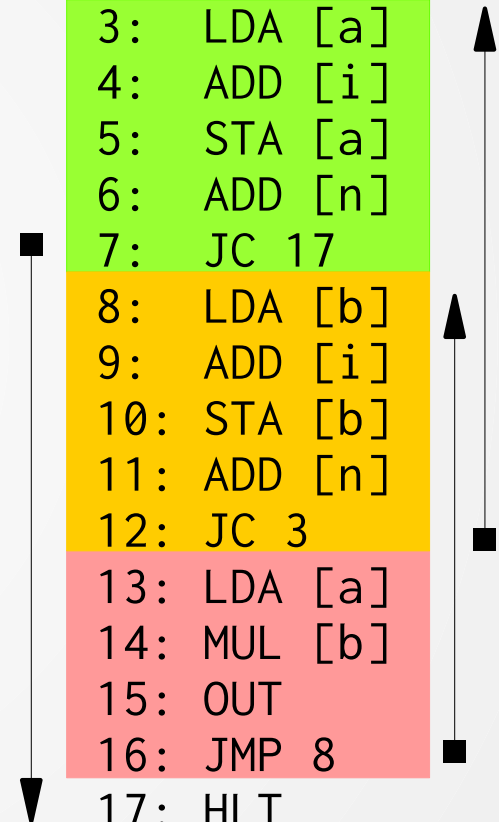
Malá násobilka

```
void nasobilka(int n)
{
    int a, b;

    for (a = 1; a <= n; a++) {
        for (b = 1; b <= n; b++) {
            printf("%d", a * b);
        }
    }
}
```

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

```
0:  LDI 255
1:  SUB [n]
2:  STA [n]
3:  LDA [a]
4:  ADD [i]
5:  STA [a]
6:  ADD [n]
7:  JC 17
8:  LDA [b]
9:  ADD [i]
10: STA [b]
11: ADD [n]
12: JC 3
13: LDA [a]
14: MUL [b]
15: OUT
16: JMP 8
17: HLT
18: \a, 0
19: \b, 0
20: \n, 10
21: \i, 1
```


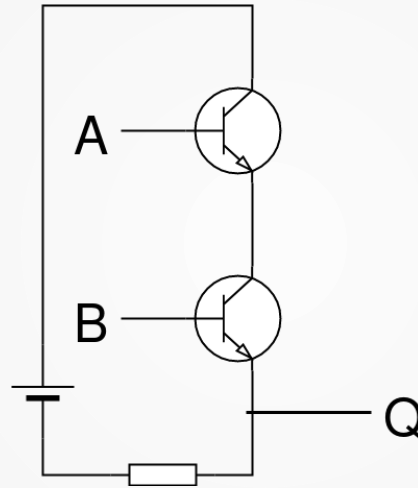
Logické hradlá

• NOT $\neg A$

• AND $A \wedge B$

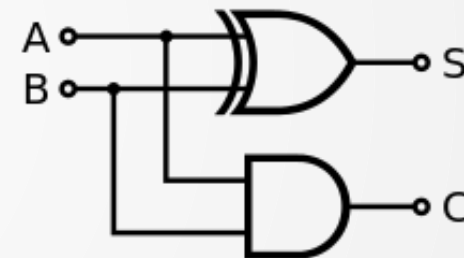
• OR $A \vee B$

• XOR $A \oplus B$

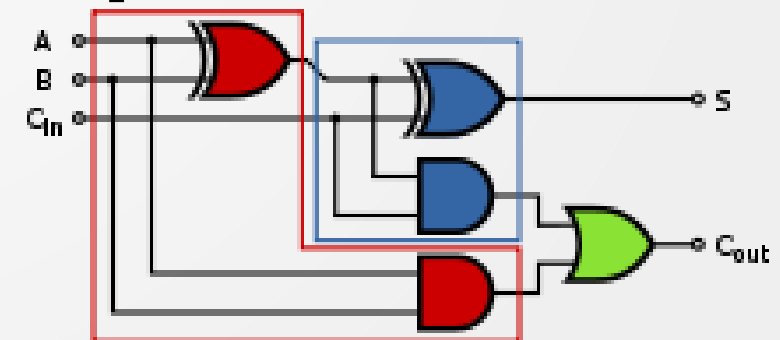

A	B	AND	OR	XOR
0	0	0	0	0
0	1	0	1	1
1	0	0	1	1
1	1	1	1	0

Polovičná sčítačka

Úplná sčítačka (1 -bit)

$$S = A \oplus B \oplus C_{in}$$

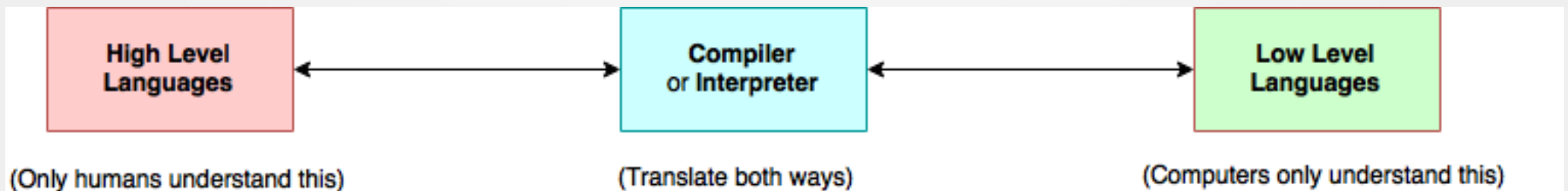
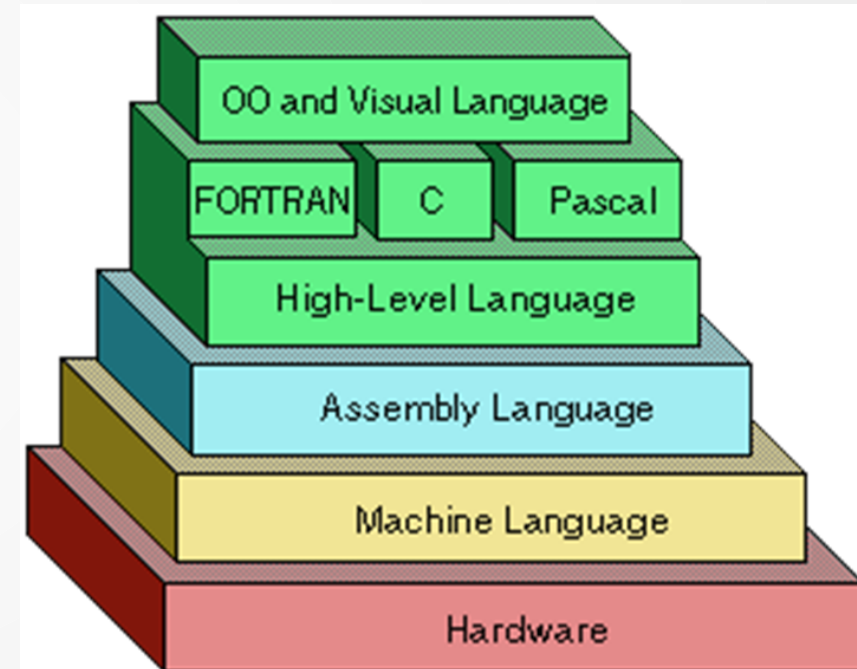
$$C_{out} = (A \wedge B) \vee ((A \oplus B) \wedge C_{in})$$

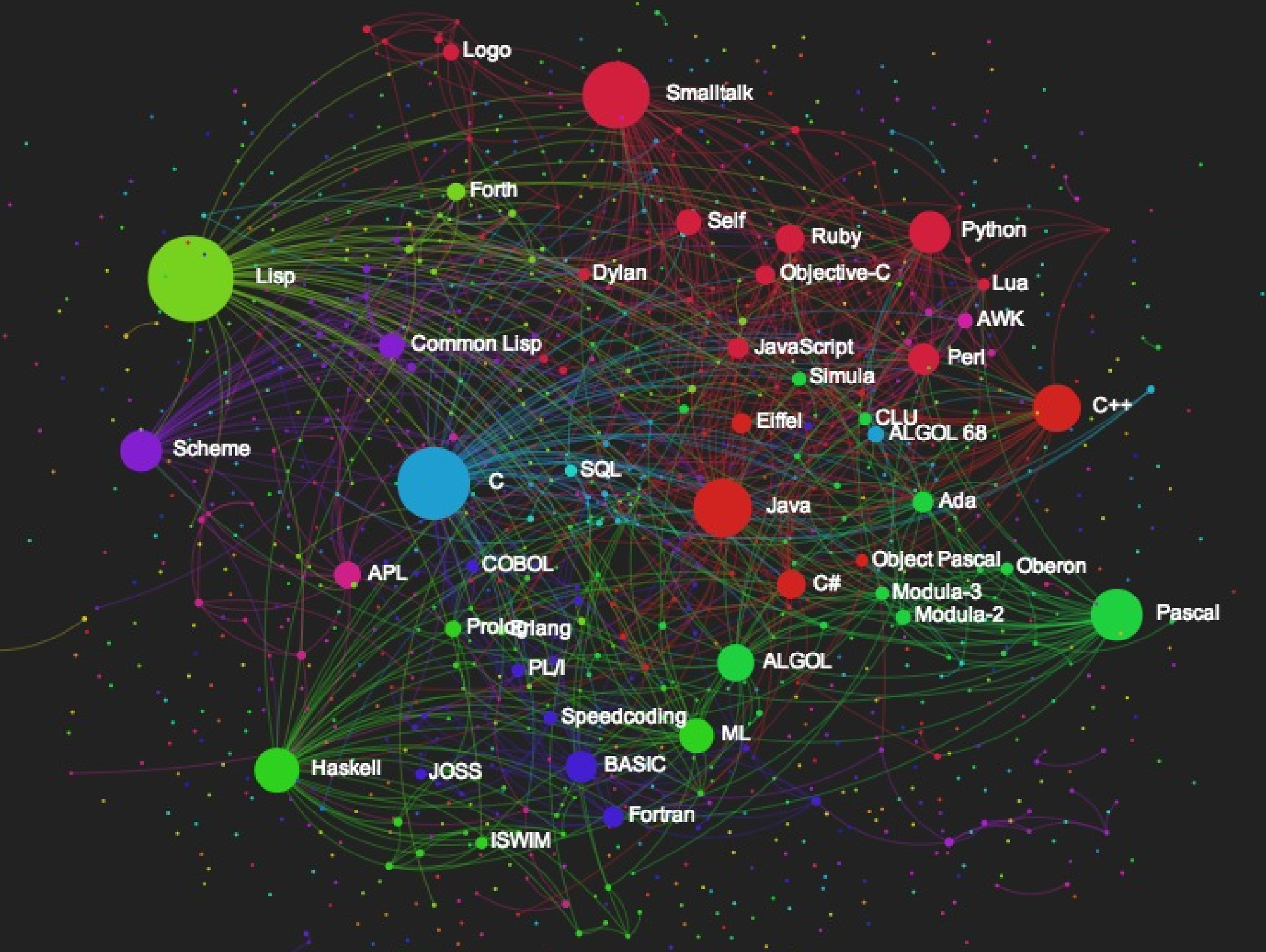
Pozn.: (1)Všetky sa dajú postaviť z NAND / NOR, (2)eater.net

Krása programovacích jazykov

- **Abstrakcia** – virtuálny model stroja
- Hybrid medzi prirodzeným jazykom (angličtina) a matematickým algebraickým zápisom

<https://rosettacode.org/>

WHICH PROGRAMMING LANGUAGE

SHOULD I LEARN FIRST?

WHAT IS PROGRAMMING?

Writing very specific instructions to a very dumb, yet obedient machine.

LANGUAGES

PYTHON

JAVA

C

PHP

C++

JAVASCRIPT

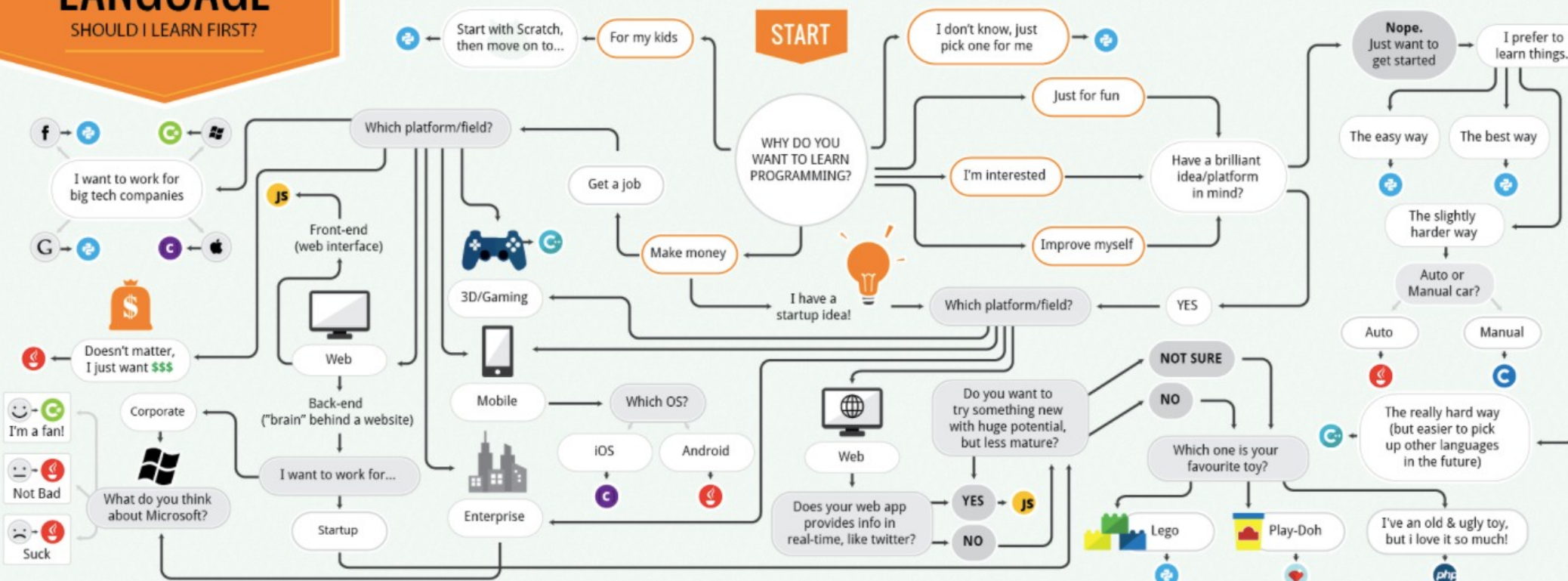
C#

RUBY

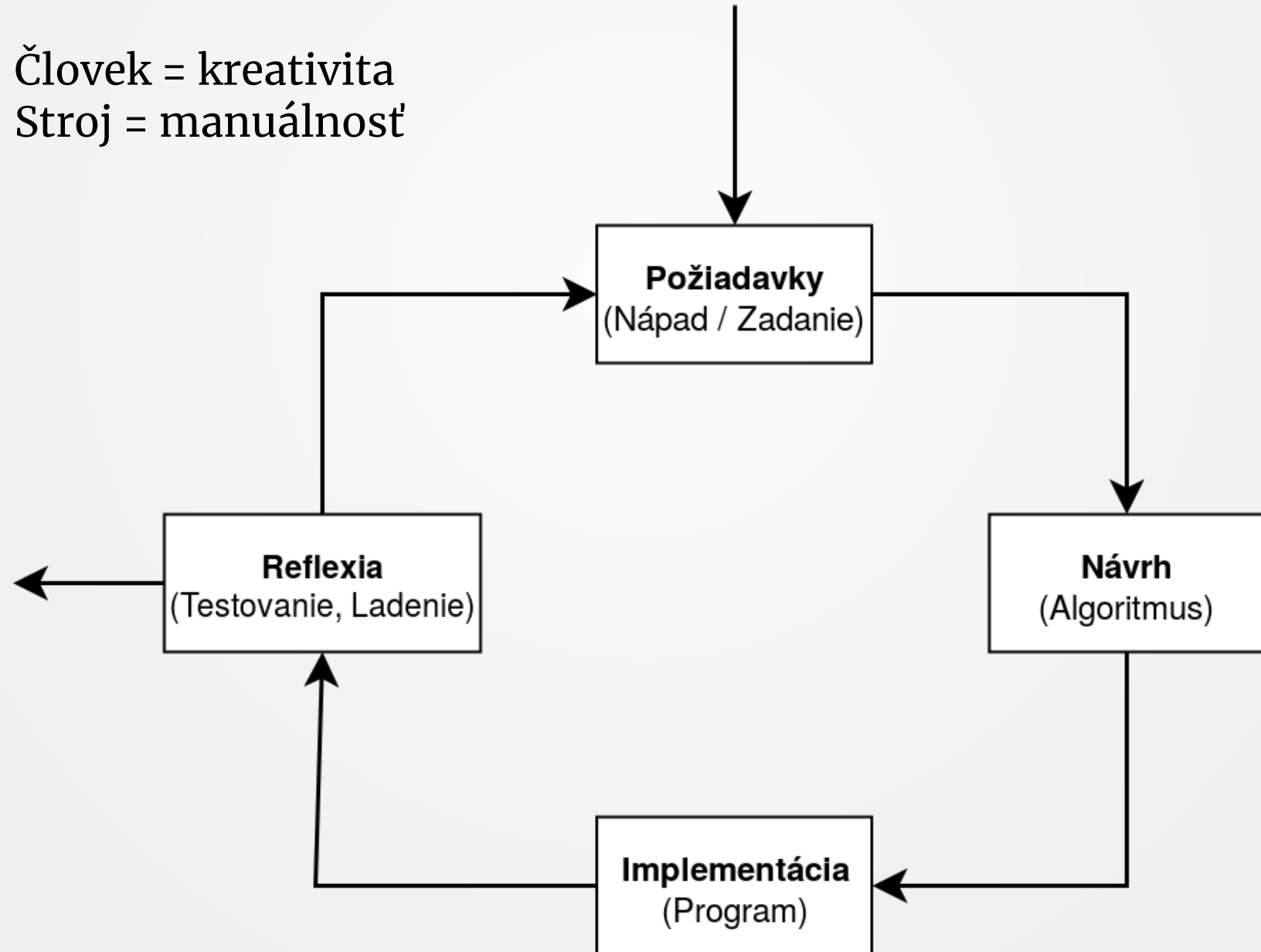

OBJECTIVE-C

Etapy vývoja softvéru

- Človek = kreativita
- Stroj = manuálnosť

FORTAN - Prvá generácia

„Formula Translation“: John Backus a IBM, 1952 – 1957

C FOR COMMENT	CONTINUATION	FORTAN STATEMENT	IDENTIFICATION
1	5	7	72 73 80
C		PROGRAM FOR FINDING THE LARGEST VALUE	
C	X	ATTAINED BY A SET OF NUMBERS	
		BIGA = A(1)	
		DO 20 I = 2,N	
		IF (BIGA - A(I)) 10, 20, 20	
10		BIGA = A(I)	
20		CONTINUE	

Numerické riešenie obyčajných diferenciálnych rovníc

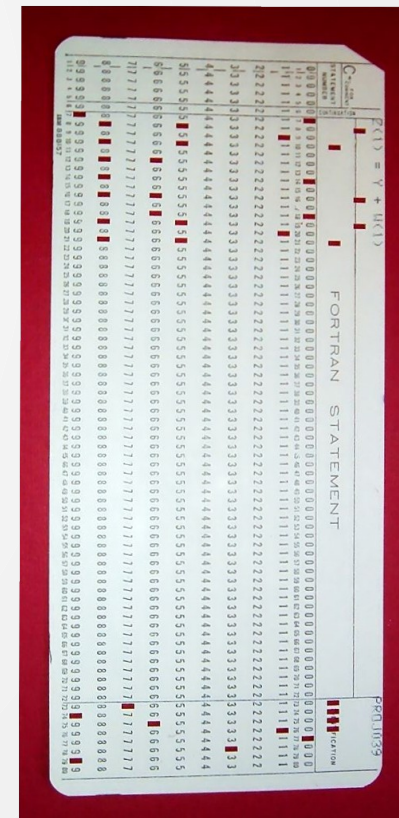
	READ 1, DELTAX	
	PRINT 1, DELTAX	
	XPRINT = 0.01	
	X = 0.0	
	Y = 0.0	
3	Y = Y + DELTAX*(X*Y + 1.0)	
	X = X + DELTAX	
	IF (X - XPRINT) 3, 4, 4	
4	PRINT 2, X, Y	
	XPRINT = XPRINT + 0.01	
	IF (X - 1.0) 3, 5, 5	
5	STOP	

$$\frac{dy}{dx} = xy + 1$$

$$\Delta y = \Delta x \cdot (x_0 y_0 + 1)$$

$$y_{i+1} = y_i + \Delta x (x_i y_i + 1)$$

$$x_{i+1} = x_i + \Delta x$$

ALGOL – Prvá generácia

"Algorithmic Language" (ALGOL58, ALGOL60, ALGOL68)

```
procedure Absmax(a) Size:(n, m) Result:(y) Subscripts:(i, k);  
    value n, m; array a; integer n, m, i, k; real y;  
comment The absolute greatest element of the matrix a, of size n by m  
    is transferred to y, and the subscripts of this element to i and k;  
begin  
    integer p, q;  
    y := 0; i := k := 1;  
    for p := 1 step 1 until n do  
        for q := 1 step 1 until m do  
            if abs(a[p, q]) > y then  
                begin y := abs(a[p, q]);  
                    i := p; k := q  
                end  
end Absmax
```

COBOL – Prvá generácia

„Common Business Oriented Language“ – Grace Hopper, 1959

```
IDENTIFICATION DIVISION.
PROGRAM-ID. RESEL-WORLD.
DATA DIVISION.
FILE SECTION.
WORKING-STORAGE SECTION.
*A record that describes a user
01 WS-USER.
    05 WS-FIRST-NAME    PIC a(10).
    05 WS-LAST-NAME    PIC a(10).
    05 WS-AGE          PIC 9(2).
01 WS-FULL-NAME        PIC a(20).
01 WS-CLOSE            PIC a(1).
01 WS-NEW-AGE          PIC 9(2).
01 WS-AGE-DELTA        PIC 9(2) VALUE 10.

PROCEDURE DIVISION.
*Run the code as performed paragraphs
    PERFORM GET-DATA
    PERFORM CALC-DATA
    PERFORM SHOW-DATA
    PERFORM FINISH-UP
    GOBACK.
```

```
*A performed paragraph to get user input
GET-DATA.
    MOVE SPACE TO WS-USER WS-FULL-NAME
    DISPLAY "What is your first name?"
    ACCEPT WS-FIRST-NAME OF WS-USER
    DISPLAY "What is your last name?"
    ACCEPT WS-LAST-NAME OF WS-USER
    DISPLAY "What is your age?"
    ACCEPT WS-AGE OF WS-USER
    STRING WS-FIRST-NAME OF WS-USER DELIMITED BY SPACE
    SPACE DELIMITED BY SIZE
    WS-LAST-NAME OF WS-USER DELIMITED BY SPACE
    SPACE DELIMITED BY SIZE
    INTO WS-FULL-NAME
    ON OVERFLOW
    DISPLAY "SORRY, YOUR DATA WAS TRUNCATED"
END-STRING.

*A performed paragraph for doing calculation
CALC-DATA.
* Sample addition statement
    ADD WS-AGE-DELTA WS-AGE OF WS-USER TO WS-NEW-AGE.

*A performed paragraph to display output
SHOW-DATA.
    DISPLAY "Welcome " WS-FULL-NAME " In ten years you will be: "
    WS-NEW-AGE.

*A performed paragraph to end the program
FINISH-UP.
    DISPLAY "Strike any key to continue".
    ACCEPT WS-CLOSE
    DISPLAY "Good bye".
END PROGRAM RESEL-WORLD.
```

LISP - Prvá generácia

„LISt Processor“ – John McCarthy, 1958 (MIT)

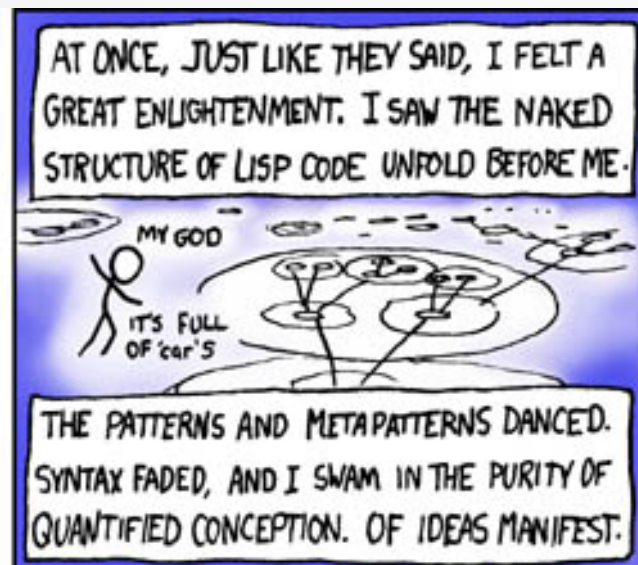
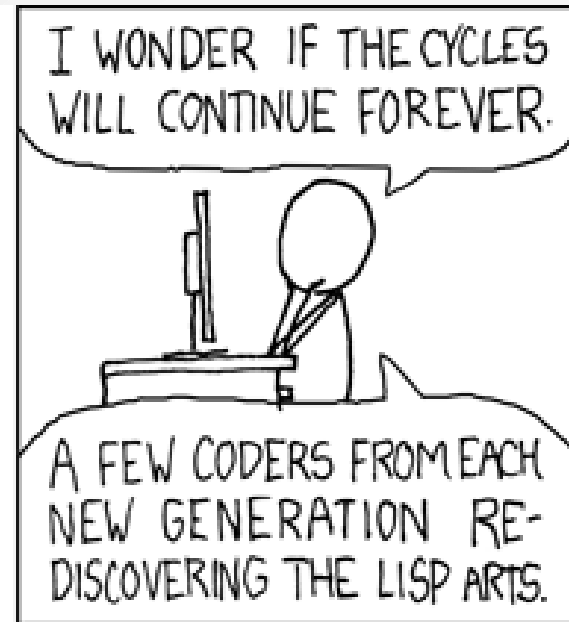
```
(defparameter *player-health* nil)
(defparameter *monsters* nil)
(defparameter *monster-num* 12)

(defun init-player () (setf *player-health* 30))

(defun monsters-dead () (every #'monster-dead *monsters*))

(defun player-dead () (<= *player-health* 0))

(defun game-loop ()
  (unless (or (player-dead) (monsters-dead))
    (show-player)
    (dotimes (k (1+ (truncate (/ (max 0 *player-agility*) 15))))
      (unless (monsters-dead)
        (show-monsters)
        (player-attack)))
    (fresh-line)
    (map 'list
      (lambda(m)
        (or (monster-dead m) (monster-attack m)))
      *monsters*)
    (game-loop)))
```

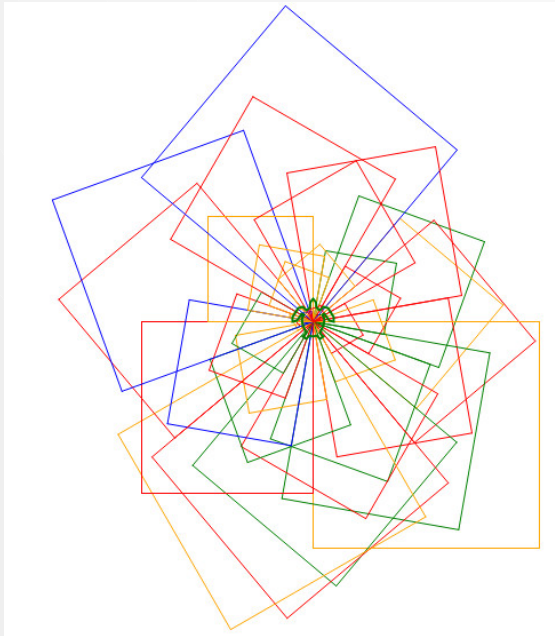

Jazyky v edukácii

Logo (1967)

- Korytnačia grafika

```
to square :length
  repeat 4 [forward :length right 90]
end
to randomcolor
  setcolor pick [red orange green blue]
end
clearscreen
repeat 36 [randomcolor square random 200
rt 10 ]
```


BASIC (1964) - ZX81

```
10 PRINT „NAPÍŠ TAJNÚ SPRÁVU“
20 INPUT $S
30 FOR J=1 TO LEN(S$)
40 LET X=CODE(S$(J TO J))
50 IF X < 38 OR X > 63 THEN LET N=X
55 IF X < 38 OR X > 63 THEN GOTO 100
60 IF INT(J/2) = J/2 THEN LET N=X+1
70 IF INT(J/2) <> J/2 THEN LET N=X-1
80 IF N < 38 THEN LET N=N+26
90 IF N > 63 THEN LET N=N-26
100 PRINT CHR$(N);
110 NEXT J
```


Súčasná prax – C, C++

```
/* Počítanie slov a znakov na vstupe - K&R */
```

```
#include <stdio.h>
```

```
#define DNU      1    // v slove
```

```
#define VONKU    0    // mimo slova
```

```
int main(void)
```

```
{
```

```
    int z, pz, ps, stav;
```

```
    stav = DNU;
```

```
    ps = pz = 0;
```

```
    while ((z = getchar()) != EOF) {
```

```
        ++pz;
```

```
        if (z == ' ' || z == '\n' || z == '\t') {
```

```
            stav = VONKU;
```

```
        else if (stav == DNU) {
```

```
            stav = DNU;
```

```
            ++ps;
```

```
        }
```

```
    }
```

```
    printf(„Znaky: %d,  Slová: %d\n“, pz, ps);
```

```
}
```

Súčasná prax – Python

```
def narodeniny(mesiac):  
    nar = []  
    if mesiac < 1 or mesiac > 12:  
        return nar  
  
    ziaci = open('rodne-cisla.txt','r')  
  
    for ziak in ziaci:  
        meno, rodne = ziak.split(' ')  
        m = int(rodne[2:4])  
        if m > 50:  
            m -= 50  
        if m == mesiac:  
            nar.append(meno)  
    ziaci.close()  
    return nar  
  
print(narodeniny(5))
```

rodne-cisla.txt

Jano 18022003
Peter 09051996
Zuzka 10621998
Simon 17032001
Sara 24571997
Marika 16601999
Kamil 30072000
Katka 12612002
...

Súčasná prax – Domain Specific Languages

SQL (Databázy)

attendance	student
+-----+-----+-----+-----+-----+	+-----+-----+-----+
id date arrival departure student_id	id name class
+-----+-----+-----+-----+-----+	+-----+-----+-----+

```
SELECT s.name, a.date, a.arrival, a.departure
FROM attendance AS a
JOIN student AS s ON s.id = a.student_id
WHERE s.name = 'Miroslav Hájek'
      AND (date BETWEEN '2018-05-01' AND '2018-05-30')
ORDER BY date;
```

Regex (Dynamické hľadanie v textoch)

`^(([0-9]{5})|([0-9]{3}[]{0,1}[0-9]{2}))$` *PSČ (95106, 834 09)*

Ďakujem za pozornosť

*„What I cannot create,
I do not understand.“*

— Richard Feynmann

Zdroje

Text:

- <https://medium.freecodecamp.org/how-to-think-like-a-programmer-lessons-in-problem-solving-d1d8bf1de7d2>
- <https://www.britannica.com/biography/Alan-Turing>
- <https://www.interviewcake.com/article/python/data-structures-coding-interview?course=dsa>
- Jack Woehr. An interview with Donald Knuth. Dr. Dobb's Journal, pages 16–22 (April 1996)
- <https://www.sitepoint.com/demystifying-regex-with-practical-examples/>
- <https://www.fortran.com/FortranForTheIBM704.pdf> (str. 7)
- https://www.ibm.com/ibm/files/T507917N26894N49/us___en___us___ibm100___fortran___programmers___primer.pdf (str. 17)

Obrázky:

- Muḥammad ibn Mūsā al-Khwārizmī - The Bodleian Library, University of Oxford, CC BY 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=43327479>
- Princeton University, Fair use, <https://en.wikipedia.org/w/index.php?curid=6082269>
- <http://www.arithmeum.uni-bonn.de/en/events/285>, <https://en.wikipedia.org/w/index.php?curid=43426215>
- https://popelka.ms.mff.cuni.cz/~lessner/mw/index.php/U%C4%8Debnice/Algoritmus/V%C3%BDvojov%C3%A9_diagramy
- <https://vyuka.prokyber.cz/projects/ite/wiki/Diagram>
- By https://www.amazon.com/Art-Computer-Programming-Fundamental-Algorithms/dp/0201896834/ref=pd_bbs_sr_2?ie=UTF8&s=books&qid=1219447664&sr=8-2, Fair use, <https://en.wikipedia.org/w/index.php?curid=18987672>
- By Source (WP:NFC#4), Fair use, <https://en.wikipedia.org/w/index.php?curid=39956853>
- <https://www.ksp.sk/kucharka/>
- <http://webdevzoom.com/understanding-array-in-php/>
- <https://exploring-data.com/vis/programming-languages-influence-network/>
- <https://codeburst.io/what-programming-language-should-i-learn-f3f164ca376c>
- <https://thebittheories.com/levels-of-programming-languages-b6a38a68c0f2>
- By Arnold Reinhold - I took this picture of an artifact in my possession. The card was created in the late 1960s or early 1970s and has no copyright notice., CC BY-SA 2.5, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=775153>
- http://archive.computerhistory.org/resources/text/algol/ACM_Algo1_bulletin/1064048/frontmatter.pdf
- <http://www.calormen.com/jslogo>
- <https://www.root.cz/clanky/ceskoslovenske-osmibitove-pocitace-2-ndash-pmd-85/>